

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2023-09-15
Besvaras senast
2023-09-29

Till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2023/24:6 En reformering av nämndemannasystemet

I maj 2023 ställde jag en skriftlig fråga (2022/23:707) till justitieminister Gunnar Strömmer, om han avsåg att ta några initiativ för att förändra systemet med nämndemän i tingsrätterna. I svaret framgick att en utredare hade fått i uppdrag att se över vissa frågor kopplade till nämndemannauppdraget, och något rakt svar på frågan gavs inte.

I promemorian som hänvisades till, *En översyn av vissa frågor om offentliga biträden* (Ds 2023:14), gör utredaren bedömningen att den nuvarande regleringen är välavvägd, och inga förändringar föreslås. Utredaren hänvisar bland annat till att Statskontoret år 2014 kom fram till att förslaget om en så kallad fri kvot av nämndemän inte bedömdes vara en bra idé. Skäl om att lämplighetsprövningen skulle bli svår, och att det är bra med den personkännedom de politiska partierna har, anfördes.

Det är dock ett problem att det är Sveriges partier som i praktiken utser nämndemän. Även om det formellt är landets kommunfullmäktige, så bestäms det på nomineringsmöten bland partierna. Någon reell prövning i fullmäktige sker inte. Det är ett opolitiskt förtroendeuppdrag, men det kan många gånger vara ett tröstuppdrag för medlemmar som inte blev valda till ett politiskt uppdrag.

Att partierna är de som beslutar om vilka personer som ska bli nämndemän gör att den politiska kopplingen ofrånkomligen finns. Argument om att partierna kan välja personer som inte har andra förtroendeuppdrag, eller inte ens är medlemmar, ändrar inte på det.

I de fall som nämndemän av ett eller annat skäl begår något fel faller också ansvaret på partierna. I mediernas och i allmänhetens ögon blir det partiet som har utsett nämndemännen som felat som är de ansvariga. Det leder i sin tur till att partierna behöver ha bättre koll på personerna, varför man drar sig för att utse någon som exempelvis inte är medlem.

Justitieministern har aviserat att han ska träffa representanter för alla riksdagspartier för att diskutera frågan om rekrytering av nämndemän. Det är ett lovvärt initiativ, även om nämndemännen nu har valts av landets fullmäktige för de kommande fyra åren. Justitieministern borde ta upp frågan med partierna om att tillsätta en parlamentarisk utredning om

nämndemannasystemet. Utredningen skulle ha syftet att reformera systemet och kapa banden mellan domstolarna och de politiska partierna.

Mot bakgrund av detta vill jag fråga justitieminister Gunnar Strömmer:

1. Är ministern beredd att tillsätta en parlamentarisk kommitté i syfte att reformera nämndemannasystemet och kapa banden mellan de politiska partierna och den dömande makten?
2. Är ministern beredd att ta några andra initiativ för att förändra regelverket kring nämndemän?

.....

Rasmus Ling (MP)

Överlämnas enligt uppdrag

Anna Aspegren